

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธ พระพุทธศาสนานะ เวลาหลวงตาบอกว่า โลกนี้ขาดศาสนาได้ไหม ถ้าโลกนี้ขาดศาสนา เราจะไม่มีที่พึ่งที่อาศัยกันเลย เพราะศาสนาสอนให้คนให้เป็นคนดี ถ้าคนเป็นคนดีแล้วสังคมนั้นจะมีความสุข คุณอย่างสัตว์ลี สัตว์มันเกิดมา มันก็จะพึ่งพาอาศัยกัน มันรังแกกัน มันกัดกัน บางทีมันถึงตายนะ แต่คนเรามันดีกว่าสัตว์ก็ตรงนี้ ดีกว่าสัตว์ตรงที่ว่ามีศาสนา มีศีลธรรม จริยธรรม

ศีลธรรม เห็นใหม่ เหมือนกับสังคม ถ้ามีศีลธรรมเหมือนกับดอกไม้มีเชื้อกร้อยเป็นพวงมาลัย ศีลธรรมเป็นเครื่องที่ทำให้สังคมนั้นอยู่ในความสงบ มีความสุข มีความร่มเย็น ศาสนาพุทธสอนอย่างนั้นนะ

ในศาสนาอื่นๆ เขาต้องอ่อนน้อม เขาต้องขอเอา เพื่อจะให้พระเจ้า เพื่อจะให้สิ่งต่างๆ มีความเมตตาเรา แต่ศาสนาพุทธเราไม่ใช่อย่างนั้น ศาสนาพุทธสอนให้เราช่วยตัวเองนะ ให้เชื่อกรรม ให้ทำคุณงามความดี เราสร้างคุณงามความดี

จนวันนี้วันมาฆบูชา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ประพฤติปฏิบัติธรรมตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจบริสุทธิ์สะอาดเหมือนกัน เห็นใหม่ พระ ๑,๒๕๐ องค์ ประพฤติปฏิบัติ มีความสะอาดเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ให้ทำเอาใจ คุณงามความดีของเราอยู่ที่เราทำเอา แล้วเราทำ เราพอใจทำไหม ศาสนาเรามันมีความมหัศจรรย์ขนาดนี้ มหัศจรรย์ถึงขนาดว่าทำให้เราสิ้นจากกิเลสได้

แต่ในประเพณีต่างๆ เราว่า วางประเพณีมา เด็ก เวลาเด็กจะแบกของหนักก็แบกไม่ได้ ก็ให้เอาเป็นประเพณี เอาเป็นศีลธรรม คุณอย่างประเพณี เมื่อก่อนเราเด็กๆ อยู่ เวลาทำงานบวชงานกุศล เราต้องทำครวกัน เราต้องพยายามต้อนรับแขกเป็นวันๆ คืนๆ นะ เดี่ยวนี้สังคมมันเจริญขึ้น เวลาบวชขึ้นมา นวดโต๊ะกินทีเดียว นี่สังคมมันแปรไป ประเพณีวัฒนธรรมมันจะเคลื่อนไปอย่างนี้ตลอดไป

แต่ประเพณีวัฒนธรรมของเรา เราชาวพุทธ เวียนเทียนมีมาแต่ดั้งเดิม นี่เวียนเทียน เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนาพุทธสอนถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่งอาศัยได้จริง แต่เราพึ่งอาศัยไม่ได้ อย่างเช่นเด็ก เวลาไปในที่มีดึกกลัวผี กลัวสิ่งต่างๆ เห็นไหม ในที่มีดึกจิตใจมันก็จินตนาการไป จินตนาการว่าจะมีสิ่งนั้นอยู่ในความมืดกลับ นี่มันจินตนาของมันไปตามอำนาจของกิเลสมันคิดไป นี่ความจินตนาการไปอย่างนี้มันเป็นเรื่องของกิเลสไป

เรื่องของความไม่เข้าใจ ความไม่เข้าใจสภาวะแบบนั้นมันก็หลงไปตามอำนาจของความคิดของตัวเอง สิ่งที่เป็นความคิดของตัวเอง แล้วมันให้ผลมากับอะไรล่ะ? ให้ผลเป็นความกลัว เห็นไหม เวลามันกลัวผี กลัวสิ่งต่างๆ มันจะวิ่งหาเราเลย วิ่งไปหาที่พึ่ง อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ มันจะพึ่งตัวเองได้ไง มันจะไม่สงสัยสิ่งใดๆ ต่างๆ ในโลกนี้

กระแสของโลกมีแต่ความสมมุตินะ อย่างเช่นทางวิชาการ เขาต้องเป็นวิชาการมาก่อน ว่าเดี๋ยวนี้ค้นคว้าสิ่งนี้ได้ ค้นคว้าวัตถุสิ่งนี้ได้ แล้วก็ต้องการตลาด ทำการตลาดเสร็จแล้ว สินค้าก็จะออกมา นี่สมมุติ เห็นไหม เราเป็นเหยื่อของโลก ถ้าเราไม่มีปัญญาของเรา เห็นไหม ถ้าเรามีปัญญาของเรา สิ่งนี้จำเป็นกับเราไหม

สมัยพุทธกาล ผู้ที่ว่าหุทิพย์ ตาทิพย์ สิ่งนี้มันเป็นอภิญญา แต่ในปัจจุบันนี้หุทิพย์ก็ได้ มีโทรศัพท์ที่หุทิพย์ มีตาทิพย์เห็นทั้งนั้น ทิว ฐึ้นมีใช้หมดเลย เหมือนกับมีอภิญญาละ แต่เราต้องค้นคว้า เราต้องพยายามแสวงหาของเรา หาเงินหาทองมา นี่ผู้ที่มีปัญญา สมบัติของโลกมีอยู่โดยธรรมชาติอย่างนั้น สิ่งที่เป็นสมมุติเขามีอยู่อย่างนั้นอยู่แล้ว เวลาโลกเจริญนะ

สมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าต่อไปข้างหน้าจะมีฝนเหล็ก สมัยนั้นเขาคิดไม่ออกว่ามันจะเป็นไปได้ยังไง ในปัจจุบันนี้เวลาเขาทิ้งระเบิดนี่มันเป็นเหล็กไหม ทิ้งมาจากฟ้านะ ฝนเหล็กทิ้งลงมาสิ่งต่างๆ นี่มันเป็นวิทยาศาสตร์ไป เราจะย้อนกลับมาให้เห็นว่าหุทิพย์ ตาทิพย์ มันก็เป็นคลื่นวิทยุ มันเป็นสิ่งที่ไม่น่าตื่นเต็นอะไรเลย แต่มันก็ว่าสิ่งนี้มันก็เป็นประโยชน์กับเจ้าของได้ มันเป็นธุรกิจได้ สิ่งนี้เป็นธุรกิจถ้าเราใช้ประโยชน์ เราก็ใช้ประโยชน์ เวลาสิ่งนี้ในโลกสำคัญไหม

โลกนี้ะ ในระบบคอมพิวเตอร์ ในเรื่องภาษาต้องสื่อสัมพันธ์กัน สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก แต่เวลาเราจะเอาชนะตัวเอง เราจะประพฤติกฎปฏิบัติ สิ่งใดก็แล้วแต่ที่มันเป็นความกังวลของใจ เรา

จะตัดออกหมดเลย 'ไม่ให้มีสิ่งนี้' แล้วเวลาเขามาเยี่ยม เขามาดูเรา เขาบอกว่าพระเจ้าไม่มีการสื่อสารมวลชนต่างๆ แล้วจะรู้ทันโลกได้อย่างไร

สิ่งที่ทันโลกนะ โลกมันเป็นหมู่สัตว์ สัตว์คือสัตว์โลกเป็นสภาวะแบบนั้น เราก็เป็นสัตว์ตัวหนึ่ง มนุษย์เป็นสัตว์ตัวหนึ่ง เราก็เป็นสัตว์โลก เรื่องเกิดจากใจของเรา คับจากใจของเรา มันจะเป็นความน่าตื่นเต้นน่าพิศมัยไปไหน สิ่งนี้ในหัวใจของเรา ถ้าเราคับได้ เราคับใจของเราได้ สิ่งที่มีเป็นหมู่สัตว์ สิ่งที่มีที่ขังอยู่ ต้องแสวงหา ต้องมีความแสวงหาความคั่นรน สิ่งนี้มันทำให้เดือดร้อน แล้วก็ตื่นเต้นตามกระแสนั้นไป ให้เห็นว่าถ้าเรามีหลักใจใจ เราจะไม่ตื่นไปตามกระแส

“หลักใจ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นรัตนตรัยของเรา เป็นที่พึ่ง ถ้าเราถือของเราจริง เรามีศีลจริง เรามีพุทโธจริง เรามีความเชื่อมั่นจริง สิ่งนี้เป็นที่พึ่งได้ เข้าไปในที่มีค เราก็ก่อนเห็นผีเห็นนางพรอก สิ่งที่เป็นผีเป็นนางมันคือตัวเรา เราจินตนาการ เราอุปาทานขนาดไหน สิ่งนั้นจะเกิดขึ้นมา ถ้าเรามีสติขึ้นมา เราเข้าไปพิสูจน์เลย ตรงไหนมันเป็นผี เดินเข้าไปหาจุดนั้น จุดนั้นจะไม่มี มันเป็นความมืด เป็นสิ่งที่ว่าเป็นวัตถุตั้งอยู่ เราเข้าใจว่าเป็นสภาวะแบบนั้น ในสมบัติโลกเป็นของเรา

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัตินะ เรื่องจิตวิญญาณมีจริง จิตวิญญาณมีจริงเพราะอะไร เพราะผีตัวสำคัญคือเรา คือใจของเราเป็นผีถ้ามันคิดทางชั่ว ใจของเราจะเป็นเทวดา เห็นใหม่ มนุสสเทโว มนุษย์นี้เป็นมนุษย์เทวดาถ้าใจมีคุณธรรมในหัวใจ ใจของเรามันแปรเปลี่ยนไปตลอดเวลา มันเกิดดับอยู่ในใจของเราตลอดเวลา เราพิจารณาอย่างนี้เข้ามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้

โลกนี้เป็นสภาวะแบบนี้ โทศัพท์รุ่นใหม่ก็ออกมาเรื่อยๆ มันจะเล็กลงเรื่อยๆ มันจะดูเงินในกระเป๋าของเราไปเรื่อยๆ แต่ถ้าเรามีหลักของเรา เราใช้ประโยชน์กับเขา เราไม่ตื่นเต้นไปกับเขา โทศัพท์อะไรเราก็กู้ได้ ไม่ต้องซื้อรุ่นใหม่ รุ่นใหม่เป็นสภาวะแบบนั้น นี่กระแสเป็นแบบนั้น ถ้าเรามีหลักใจนะ เป็นแพชชั่นเป็นอย่างหนึ่ง เป็นความจำเป็นอย่างหนึ่ง เกิดมามีปากมีท้อง ทุกคนต้องการที่ยืนในสังคม ทุกคนต้องการความสุข สิ่งที่เป็นความสุข ถ้าเราสร้างคุณงามความดีมา เราเกิดมาในปัจจุบันนี้เครื่องอำนวยความสะดวกมีมาก เราส่งสารคนโบราณใหม่ คนโบราณเขาไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเรา เขาจะมีความสุขแบบเราไหม เห็นไหม นี่กาล เวลา กาลเวลานี้ต่างกัน เกิดมาตามยุคตามสมัยแล้วแต่เราจะเกิดมา

แต่ถ้าหลักของใจนะ เรื่องอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งนี้เป็นอริยสัจ เป็นความจริงสุดส่วน ความจริงสุดส่วนนี้เกิดขึ้นจากสิ่งสัมผัสได้คือใจของมนุษย์ คือใจของหัวใจความรับรู้ตัวรู้ทุกขนั้น แล้วมีอยู่ในใจของเรา เรามีใจ เห็นไหม สมบัติที่มีคุณค่าที่สุดคือหัวใจของมนุษย์ ถ้าหัวใจของมนุษย์มีคุณค่า เราจะต้องมีทาน มีศีล มีภาวนาเพื่อจะให้ใจของเราเย็นขึ้นมาได้ไง

เราถึงมาเวียนเทียนไง เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราไม่สามารถทำให้เกิดขึ้นมาจากหัวใจของเราได้ เราก็เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเราจะเวียนเทียน เคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อให้เรามีที่พึ่งใจ ให้ใจของเรามีที่พึ่ง เราพึ่งตัวเองไม่ได้ก็พึ่งครูบาอาจารย์ไปก่อน พึ่งครูบาอาจารย์ เห็นไหม เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วย เราต้องไปหาหมอ หมอจะรักษาเรา แต่ถ้าเราโตขึ้นมา เราจะเรียนเป็นหมอเองก็ได้ ถ้าเราเรียนเป็นหมอเอง เรารักษาตัวเราเองก็ได้ แต่ถ้ากรรมมันถึงที่สุด สิ่งที่เกิดขึ้นมาทุกคน ไม่ใช่หมอ ทุกคน!

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว ในอาณาจักรต่างๆ จะรุ่งเรืองขนาดไหนก็ล่มสลายไปแล้ว สิ่งนี้จะเป็นอย่างนี้ตลอดไป โลกนี้เป็นโลกอนิจจัง ถ้าโลกนี้เป็นอนิจจัง มันเป็นการอยู่ชั่วคราว เราเกิดมาในโลก เราอยู่ชั่วคราวของเรา เราเกิดมาแล้ว เราจะสร้างคุณงามความดีของเราขนาดไหน ถ้าเราสร้างคุณงามความดีของโลกนี้เป็นสมบัติเครื่องอยู่อาศัยปัจจัย ๔ แต่คุณสมบัติของใจละ คุณสมบัติของใจที่จะให้มีความสุข ไม่ว่าแหวนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ในสโมสรสันนิบาตที่กำลังรื่นเริงอยู่นั้น ทุกดวงใจว่าแห้ว” ทุกดวงใจไม่เว้นเลย ทุกดวงใจว่าแห้ว แล้วถามใจเราจริงไหม ในสโมสรสันนิบาต ในการรื่นเริงอยู่นั้นทุกดวงใจว่าแห้ว เพราะจากนี้ไปเราจะไปไหน เราอาศัยอารมณ์ในหัวใจของเราไหม นี่ผลของใจ ถ้าใจมีความสุข เราถึงว่าบุญกุศลนี้เป็นอาหารของใจ อาหารคำขำนี้เป็นอาหารของกาย กายนี้ต้องกินอาหารตลอด

แต่ใจถ้ายังไม่ทุกข์ไม่ยาก เหมือนคนที่ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย จะไม่เห็นคุณค่าของยา แต่ถ้าคนเจ็บคนไข้ขึ้นมาจะเห็นคุณค่าของยา ใจเวลาทุกข์เวลายากมันจะเห็นคุณค่าของธรรม คุณค่าของธรรมไง เวลามันเศร้าหมอง เวลามันทุกข์ขึ้นมา ทำไมเจ็บแสบขนาดนี้ เจ็บแสบจนคนจะทำลายตัวเองยังได้เลย เห็นไหม ถ้ามันเจ็บแสบ สิ่งที่เราเจอมันได้คือธรรมไง สิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา

ทุกข์ยากขนาดไหน จะรำพันขนาดไหน ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ เรามีหลักใจของเราอยู่ สิ่งนี้มันต้องแปรสภาพไป สิ่งนี้มันต้องเจอจางไป เห็นไหม เราก็ยังมีชีวิตดำรงอยู่ได้ ชีวิตมีลม

หายใจเข้าและลมหายใจออกอยู่นี้ ชีวิตนี้จะมีคุณค่ามากเพราะเรามีโอกาสทำคุณงามความดี ถ้าเราเชื่อกิเลส เราก็ทำตามใจของตัวเองไป ถ้าเรามีลมหายใจเข้า เรายังมีโอกาสทำความดีอยู่ นี่ชีวิตมีคุณค่าไฉน

ถ้ามีสติ เราไม่ประมาทอยู่ ดูแลใจของตัวเองตลอด ๑ วัน หรือ ๑ คืน ดีกว่าคนที่เขาอยู่ในโลกเป็นปีๆ เป็นสิบๆ ปี โดยที่เขาไม่สนใจเรื่องศาสนา เราเป็นชาวพุทธไง เราสนใจเรื่องศาสนา ถึงวันหนึ่งคืนหนึ่งเราก็จะต้องมาเวียนเทียน เวียนเทียนวันมาฆบูชาเพื่อเคารพไป เพื่อคิดถึงพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ นี่ไม่ได้บังคับหมาย มาโดยธรรมชาตินะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์จะมีอย่างนี้หนหนึ่งๆ แต่พระพุทธเจ้าองค์ก่อนหน้านั้นมีพระอรหันต์มาเป็นหมื่นเป็นพันเพราะบารมีมาก สร้างมากกว่า อยู่ที่มีการสละออก ใครสละออกได้มาก ใครสร้างไว้มาก สิ่งนี้จะตามมามาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอายุ ๘๐ ปี พระอรหันต์ที่ว่าเอหิภิกขุ บวชโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑,๒๕๐ องค์ มาโดยจาตุรงคสันนิบาต มาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นกาลหนึ่งให้ยืนยันว่าธรรมมีจริง ไม่ใช่มีอยู่เฉพาะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจของครูบาอาจารย์ก็มี ใจของพระผู้ที่ประพฤติปฏิบัติก็มี แล้วถามว่าเรามีใจไหม ถ้าเรามีใจ ถ้าเราเชื่อมั่นของเรา ไม่ต้องหอรกว่าเราจะต้องออกมาประพฤติปฏิบัติ ให้เราเชื่อมั่นของเราไว้ว่าสิ่งที่พึงของใจมันมีสถานะแบบนี้

ถ้าวันไหนเรามีความสนใจ เรามีความแสวงหา มีศรัทธา มีความเชื่อ เราจะมีโอกาสเหมือนกับเราเปิดโอกาสให้กับตัวเอง ไม่ใช่เราเกิดมาในชีวิตนี้ เราก็แสวงหาของเราแต่ในโลกนี้ แล้วเราก็ตายไป สิ่งที่ตายไป ตายไป เห็นไหม เกิดมาตายทั้งหมด ตายแล้วเกิดทั้งหมด เว้นไว้แต่พระอรหันต์เท่านั้นที่ตายชาตินี้แล้วจะไม่เกิดอีกเลย พระอรหันต์ใน ๑,๒๕๐ องค์นี้

ให้เราเปิดใจเผื่อเอาไว้ ถ้าเราเปิดใจเผื่อเอาไว้ มันไม่เศร้าหมอง มันไม่ทุกข์จนเกินไป เพราะมีที่พึ่ง ถ้าเรายังสร้างตัวเองไม่ได้ก็พึ่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้แก้วสารพัดนึกนี่นึกจริงๆ ถึงจริงๆ กำหนดพุทธโฆจริงๆ ถึงจริงๆ จะดับหมด เวลาเห็นผีเห็นเปรต เราคิดออกไปเห็นสถานะแบบนั้น ดิ่งกลับมา เรียกพุทธโฆ สติพร้อมขึ้นมา ดิ่งจิตกลับมา สติกลับมา มันจะกลับมาถึงฐานของเราเองทั้งหมดเลย

สิ่งต่างๆ เกิดขึ้น โลกนี้มีเพราะมีเรา โลกก็มีอยู่โดยธรรมชาติของเขา แต่เราไปรับรู้เขา เราไปยึดเขา เราไปแบกเขาทั้งหมดเลย นี่ถ้ามีสติเข้ามา เราปล่อยทั้งหมด เราจะมีความสุขใหม่ จิตนี้

จะมีความสุขมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้ไง สอนเรื่องบุคคล เรื่องใจดวงนั้นสำคัญที่สุด ถ้าใจดวงนั้นเอาตัวรอดได้นะ ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แล้วจะเป็นที่พึ่งของหมู่คณะ เป็นที่พึ่งของสิ่งต่างๆ ได้มหาศาลเลย เหมือนกับคนตาบอดแล้วมีคนตาดีคนหนึ่งเขามาหา เขามองเห็น ทำไมเราจะไม่ให้เขาเดินนำหน้าล่ะ ถ้าให้เขาเดินนำหน้า ไม่เดินไปโดยที่เหยียบขวากหนามต่างๆ

เราเกิดมาพบครูบาอาจารย์ อันนี้เป็นอำนาจวาสนา วาสนามาก เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับ ลึกลับในใจของเรา ถ้าใจไม่เชื่อ มันจะมีคบอด ถ้าใจมันเชื่อ มันจะเปิดขึ้นมา แล้วเราประพฤติปฏิบัติจนมันสว่างไสว มันเห็นตามอำนาจของมัน นี่เกิดขึ้นมาจากเรา เราจะเดิน จะเวียนเทียน เราให้โอกาสกับตัวเอง เราจะมีโอกาสได้ใช้โอกาสนี้ อนาคตข้างหน้าก็แล้วแต่เราละ

พูดให้ฟังแค่นี้ก่อน แล้วเดี๋ยวเวลาเราเดินเวียนเทียน รอบแรกให้นึกถึงพระพุทธ นึกถึงพุทโธๆ รอบที่สองให้นึกถึงธัมโมๆ รอบที่สามให้นึกถึงสังโฆๆ นี้ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้อยู่ที่ใจ แล้วใครนึกออกมาจากใจได้มันจะซึ่งใจมาก ถ้าใครนึกจากปาก มันก็ได้สภาวะแบบนั้น ถึงจะพาทำวัตรก่อน ทำวัตรขอมาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วเราจะเดินจงกรม เดินเวียนเทียนกัน เอวัง